

nationale ombudsman

Rapport

Politie verstreekte onjuiste informatie over een politieambtenaar aan de Telegraaf

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de politiechef van de eenheid Oost Nederland gegrond.

Inhoudsopgave

Leeswijzer	2
Wat is de klacht?	3
Wat ging er aan de klacht vooraf?	3
Wat was de oorspronkelijke klacht bij de politie?	4
Wat was de aanleiding voor onderzoek naar de klacht bij de Nationale ombudsman?	5
Wat heeft de Nationale ombudsman onderzocht?	5
Wat vindt verzoeker?	5
Wat vindt de korpschef?	6
Hoe reageerde verzoeker?	8
De laatste reactie van de korpschef	8
Samenvatting van de bevindingen	8
Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?	10
Conclusie	11

Leeswijzer

Het rapport bevat een weergave van wat tijdens het onderzoek is komen vast te staan met daarna het oordeel van de Nationale ombudsman over de klacht.

Wat is de klacht?

Verzoeker klaagt erover dat de politiechef van de eenheid Oost-Nederland in de Telegraaf van 29 november 2018 onjuiste en misleidende informatie heeft verstrekt over zijn vader, politieambtenaar H. Het gaat om de volgende passage in dat bericht: *"De straf van berisping is door de bezwaar- en adviescommissie niet passend geacht. De commissie kwam wel tot het oordeel dat H. anders had moeten handelen maar vond de straf van berisping te zwaar en adviseerde deze in te trekken. De korpschef heeft dit advies opgevolgd."* Verzoeker acht deze passage onjuist en misleidend omdat de bezwaar- en adviescommissie van oordeel was dat zijn vader geen plichtsverzuim had gepleegd en niet had geoordeeld dat de straf tegen zijn vader te zwaar of niet passend was. In de passage wordt volgens verzoeker de suggestie gewekt dat zijn vader wel plichtsverzuim had gepleegd maar dat de straf te zwaar was.

Wat ging er aan de klacht vooraf?

Incident tussen politieambtenaar H. en politieambtenaar A.

Verzoeker is de zoon van politieambtenaar H., die werkzaam is bij de eenheid Oost-Nederland. Op 27 mei 2016 vond een incident plaats tussen politieambtenaar H. en politieambtenaar A. van de politie eenheid Amsterdam. Vervolgens deed A. aangifte tegen H. van belediging, bedreiging, mishandeling en vrijheidsberoving. De kwestie tussen A. en H. is meerdere keren in de media verschenen, waarbij A. naar voren bracht dat er sprake was van etnisch profileren door H.

De aangifte van A. is door het Openbaar Ministerie (OM) geseponeerd, onder de voorwaarde dat de werkgever van H. passende maatregelen zou treffen. De politiechef Oost-Nederland heeft H. vervolgens een schriftelijke berisping opgelegd vanwege plichtsverzuim. H. heeft tegen dit besluit een bezwaarschrift ingediend. De bezwaar- en adviescommissie adviseerde de korpschef om het bezwaar van H. gegrond te verklaren. De eindconclusie van de bezwaar- en adviescommissie luidde dat politieambtenaar H. niet zodanig nalatig of onzorgvuldig heeft gehandeld dat er sprake is van plichtsverzuim. De korpschef nam dit advies over en vernietigde het besluit van de berisping.

Politieambtenaar H. startte een beklagprocedure op grond van artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering tegen de voorwaardelijke sepotbeslissing van het OM. Het gerechtshof achtte de klacht gegrond waarna het strafrechtelijk traject weer werd vervolgd. Op 20 oktober 2020 sprak de rechter H. vrij.

Beslissing van de korpschef van 8 januari 2018 over het bezwaar van H. tegen zijn berisping

Politieambtenaar H. maakte bezwaar tegen de aan hem opgelegde berisping. De beslissing van de korpschef van 8 januari 2018 op dit bezwaar vermeldt het volgende, voor zover relevant.

"(...) Ik ben van oordeel dat u zich in onvoldoende mate hebt laten informeren over de situatie bij de balie rondom de heer A. met als gevolg dat u een onjuiste inschatting hebt gemaakt die de aanhouding en onrechtmatig geoordeelde vrijheidsbeneming van de heer A. tot gevolg had. U hebt daarmee niet voldoende zorgvuldig gehandeld. (...) Alles overwegende, schaar ik mij in die afweging achter de commissie en concludeer ik dat deze onzorgvuldigheden niet dusdanig verwijtbaar zijn dat dit plichtsverzuim oplevert."

Advies bezwaar- en adviescommissie over het bezwaar van H. tegen zijn berisping

Het advies vermeldt het volgende, voor zover van belang.

"(...) De commissie handelt over de vraag of de feiten, die bezwaarde worden verweten, plichtsverzuim opleveren dan wel sprake is van een foute inschatting van de situatie door de bezwaarde. (...) Ondanks dat de bezwaarde in de ogen van de commissie meer had moeten doen door informatie in te winnen bij de aanwezige politiefunctionarissen, is de commissie van oordeel dat niet gezegd kan worden dat bezwaarde zodanig nalatig of onzorgvuldig heeft gehandeld dat er sprake is van plichtsverzuim. (...) Bezwaarde heeft gehandeld naar de omstandigheden van de situatie. Dat hij een onjuiste inschatting van de situatie maakte is onzorgvuldig, maar maakt niet zonder meer dat hij plichtsverzuim heeft gepleegd. De commissie adviseert het bezwaar gegrond te verklaren. (...)"

Bericht in de Telegraaf van 29 november 2018

De Telegraaf plaatste op 29 november 2018 een interview met politieambtenaar A. over het incident tussen A. en H. Bij dit interview is een reactie van de politie Oost-Nederland geplaatst (verder: de Telegraaf-reactie). Deze Telegraaf-reactie vermeldt het volgende, voor zover relevant:

"(...) De straf van de berisping is door de bezwaar- en adviescommissie niet passend geacht. De commissie kwam wel tot oordeel dat H. anders had moeten handelen maar vond de straf van berisping te zwaar en adviseerde deze in te trekken. De korpschef heeft dit advies opgevolgd. Aangezien de zaak nog onder de rechter is, kunnen wij niet inhoudelijk reageren. Uiteraard gaan we na de inhoudelijke behandeling van deze zaak wel terugkijken of we – als organisatie – van deze uitzonderlijke situatie kunnen leren."

Wat was de oorspronkelijke klacht bij de politie?

Verzoeker diende op 27 december 2018 bij de korpschef ¹ de klacht in dat de politiechef Oost-Nederland onjuiste en misleidende informatie had verstrekt over zijn vader H. aan de Telegraaf van 29 november 2018. Volgens verzoeker is de informatie van de politie dat de straf door de bezwaar- en adviescommissie niet passend is geacht, onjuist. De bezwaar- en adviescommissie deed namelijk geen uitspraak over de straf, maar over het al dan niet plegen van plichtsverzuim, aldus verzoeker. Verzoeker acht de passage in de Telegraaf onjuist en misleidend omdat daarin de suggestie wordt gewekt dat zijn vader wel plichtsverzuim had gepleegd maar dat de straf te zwaar was.

Beslissing van de korpschef van 18 juli 2019 op de klacht

De korpschef reageerde bij brief van 18 juli 2019 op de klacht van verzoeker en achtte de klacht ongegrond. Hij volgde de overwegingen en het advies van de klachtenadviescommissie.

Advies van de klachtenadviescommissie

De klachtenadviescommissie adviseerde de korpschef om de klacht ongegrond te verklaren. Er was niet gebleken van onjuiste persvoorlichting en onjuist handelen ten aanzien van de reactie in de Telegraaf van 29 november 2018. In de beslissing van de korpschef op het bezwaarschrift van H. tegen zijn berisping en in het advies van de bezwaar- en adviescommissie staat dat politieambtenaar H. een onjuiste inschatting van de situatie heeft gemaakt en dat hij daarmee niet voldoende zorgvuldig heeft gehandeld. In beide documenten staat dat de onzorgvuldigheid niet betekent dat H. zich schuldig maakte aan plichtsverzuim. De commissie vindt het persbericht van de politie passend en aansluiten bij wat er in de brief van de korpschef en het advies van de bezwaar- en adviescommissie staat, gelet op de dynamiek die er was. Die dynamiek bestond er volgens de klachtenadviescommissie uit dat er veel krantenberichten over de kwestie waren, er tegenstrijdige belangen van betrokkenen als werkgever en als politievertegenwoordiger waren en de uiteenlopende maatschappelijke denkbeelden over de kwestie en de politie. De commissie benadrukt dat het meewegen van belangen zoals die van H. en zijn familie goed moet gebeuren, maar vindt de persvoorlichting in het voorliggende geval niet onbehoorlijk.

Het advies vermeldt verder het volgende. De politiechef Oost-Nederland en de plaatsvervangend politiechef Oost-Nederland verklaarden aan de klachtenadviescommissie dat politieambtenaar A. een interview had gegeven aan de Telegraaf. Een journalist van die krant nam contact op met de afdeling voorlichting van de politie eenheid Oost-Nederland. Er is toen gereageerd in lijn met de reactie van de korpschef: de berisping van H. was ingetrokken en er was sprake van een onjuiste inschatting en onzorgvuldigheid door H.

Het advies vermeldt verder dat de commissie constateert dat in het persbericht staat dat er geen sprake van plichtsverzuim was. De politiechef Oost-Nederland weet niet hoe de Telegraaf bij de andere tekst is gekomen. De waarnemend politiechef laat desgevraagd weten niet meer te weten of de persberichten door de persvoorlichter onder aandacht van de betrokkenen zijn gebracht, maar is geneigd om te zeggen dat dit niet zo was. De politiechef geeft aan dat de exacte redactie op politie.nl wel is afgestemd, maar hij weet niet of dat ook is gebeurd met de politiereactie in de berichten in de Telegraaf.

¹ In de Politiewet is in art. 70 lid 3 vastgelegd dat de korpschef zorgdraagt voor de behandeling van een klacht die is ingediend over een gedraging van de politiechef.

Wat was de aanleiding voor onderzoek naar de klacht bij de Nationale ombudsman?

Verzoeker is het niet eens met de reactie van de korpschef op zijn klacht en hij vroeg de Nationale ombudsman een onderzoek in te stellen. Uit de informatie uit de interne klachtbehandeling is het de ombudsman niet duidelijk geworden of en hoe er door de politie met H. afstemming had plaatsgevonden over de Telegraaf-reactie. De ombudsman constateerde verder dat de politiechef bij de klachtenadviescommissie had verklaard dat hij niet weet hoe de Telegraaf aan de informatie is gekomen. Met dit onderzoek streeft de Nationale ombudsman ernaar meer duidelijkheid te krijgen en geeft hij een oordeel over het handelen van de politiechef Oost-Nederland.

Contact met de evaluatiecommissie

De politie Amsterdam en de politie Oost-Nederland hebben opdracht gegeven aan een externe evaluatiecommissie om een procesevaluatie uit te voeren naar de gang van zaken rondom de kwestie tussen A. en H. De Nationale ombudsman heeft na overleg met de externe evaluatiecommissie besloten dat het evaluatieproces geen belemmering is voor een onderzoek door de ombudsman naar de klacht van verzoeker over onjuiste en misleidende informatieverstrekking door de politiechef aan de media. De evaluatie ziet op de wijze waarop deze zaak op organisatieniveau is aangepakt². Het onderzoek door de ombudsman richt zich op een individuele gedraging van de politiechef Oost-Nederland.

Wat heeft de Nationale ombudsman onderzocht?

De Nationale ombudsman vroeg de korpschef allereerst om de stukken over de klachtbehandeling en stelde vragen over het advies van de klachtenadviescommissie. Vervolgens stelde de ombudsman de korpschef aanvullende vragen over de werkwijze van de politie richting de media, hoe dit in het geval van H. was gebeurd en over de inhoud van de Telegraaf-reactie. Ook vroeg de ombudsman de korpschef om een standpunt op de klacht. De reactie van de korpschef stuurde de ombudsman door naar verzoeker met de gelegenheid hierop te reageren. De reactie hierop van verzoeker legde de ombudsman voor aan de korpschef, die met een laatste reactie afsloot. Hieronder volgt zowel het standpunt van de korpschef als van verzoeker.

Wat vindt verzoeker?

Volgens verzoeker heeft de in zijn ogen onjuiste weergave in de Telegraaf zijn vader zeer geraakt. Er is veel media aandacht (geweest) rondom het proces van zijn vader. Verzoeker stelt dat de publieke opinie heeft meegespeeld ten koste van zijn vader. De wijze waarop de politiechef zich in de media over zijn vader heeft uitgelaten, getuigt volgens verzoeker van slecht werkgeverschap. De Telegraaf-reactie is in strijd met de waarheid. Verzoeker en zijn vader hebben regelmatig uitleg moeten geven aan de buitenwereld over de zaak.

Verzoeker vraagt zich af waarom men zich niet aan de feiten houdt. De bezwaar- en adviescommissie heeft volgens hem in haar advies op geen enkele manier geoordeeld of geadviseerd dat de straf tegen zijn vader te zwaar of niet passend was. De commissie heeft zich uitsluitend beperkt tot de vraag of er sprake was van plichtsverzuim. De commissie verklaarde het bezwaar van zijn vader gegrond en heeft daarbij geen uitspraken gedaan of de straf te zwaar of niet passend was. De Telegraaf-reactie doet volgens verzoeker veronderstellen dat H. wel degelijk plichtsverzuim heeft gepleegd maar dat de straf niet passend is geacht en is daarom onjuist en misleidend.

Verzoeker stelt dat zijn vader op 28 november 2018, voorafgaand aan de publicatie van 29 november 2018, werd gebeld door de politie Oost-Nederland. De concept-reactie van de politie is toen voorgelezen aan H. De inhoud van dit bericht

² Inmiddels heeft de commissie op 9 februari 2021 het rapport gepubliceerd: Procesevaluatie van de aanhouding van een Amsterdamse hoofdagent. Hierin schrijft zij onder meer het volgende:

"(...) Aanbevelingen

(...) Over berichtgeving/media: "Houd bij elke vorm van communicatie de belangen van betrokkenen in het oog.

a. De belangen van alle betrokkenen dienen voortdurend in het oog te worden gehouden, zeker ook bij de interne en/of externe communicatie. De betrokken medewerker dient vooraf op de hoogte te zijn gebracht van wie wat gaat communiceren in welke richting of media. De bescherming van haar of zijn privacy vraagt om uiterst zorgvuldig handelen.

b. Voorts dienen alle direct betrokkenen geïnformeerd te worden over de informatie die over hen verstrekt wordt, zowel intern als extern. (...)"

was totaal anders dan het bericht dat is verschenen in de Telegraaf. Het bericht dat uiteindelijk in de Telegraaf is verschenen, is volgens verzoeker letterlijk het door de politie aan de Telegraaf geleverde bericht.

Wat vindt de korpschef?

Standpunt op de klacht

De korpschef acht de klacht van verzoeker niet gegrond. Hij is van mening dat de door de politie verstrekte informatie aan de Telegraaf, hoewel niet zorgvuldig geformuleerd, niet (opzettelijk) misleidend is geweest. Dat de informatie als misleidend is overgekomen bij H. betreurt de korpschef. Achteraf gezien had de formulering volgens de korpschef meer recht moeten doen aan de gevoelens van H. en zijn familie. Daarnaast is tijdens het onderzoek geconstateerd dat de politie Oost-Nederland voorafgaand aan de publicatie in de Telegraaf een verkeerde versie van de voorgenomen reactie aan H. had voorgelegd en dat dit onzorgvuldig is geweest. Alles overziend is de korpschef echter van oordeel "dat geen sprake is geweest van onbehoorlijk bestuur".

Leerpunt

Volgens de korpschef heeft verzoeker in zoverre gelijk dat de bezwaar- en adviescommissie en de korpschef geen uitspraak deden over de straf, maar over de vraag of er sprake was van plichtsverzuim. De politie Oost-Nederland heeft in de Telegraaf-reactie niet benoemd dat er geen sprake was van plichtsverzuim.

Juridisch gezien maakt de gekozen formulering weinig verschil voor de inhoud van de boodschap, aldus de korpschef. Dit neemt niet weg dat de politie begrijpt dat de familie van H. er grote waarde aan hecht dat de werkgever in haar berichtgeving expliciet benoemt dat er geen sprake was van plichtsverzuim. Dit is wel gebeurd in het persbericht, maar niet in de reactie op het artikel in de Telegraaf. De politie Oost-Nederland heeft zich onvoldoende gerealiseerd wat het effect van deze formulering op H. en zijn familie zou zijn. Dit is een leerpunt om in de toekomst scherper op te zijn, aldus de korpschef.

Toelichting op het standpunt

De korpschef lichtte allereerst toe dat het van belang is om de volgende twee momenten uit elkaar te halen:

1. Het persbericht van de politie van 17 mei 2018, waarin bekend wordt gemaakt dat er geen sprake was van plichtsverzuim en dat de berisping van H. ingetrokken is. (verder: het persbericht)
2. De reactie van politie Oost-Nederland op het interview van politieambtenaar A. in de Telegraaf van 29 november 2018. (verder: de Telegraaf-reactie)

Over het persbericht

Op 17 mei 2018 is een persbericht geplaatst door de politie op politie.nl. Dit persbericht is tot stand gekomen na afstemming met de advocaat van H. Kort samengevat staat in het bericht:

"Geen plichtsverzuim voor Enschedese politieman na aanhouding collega

De bezwarenadviescommissie heeft een onderzoek afgerond naar aanleiding van een bezwaar van een politie-inspecteur uit E., die vorig jaar een berisping kreeg opgelegd na de aanhouding van een Amsterdamse politieman. Op grond van het advies van de commissie heeft korpschef besloten, de berisping in te trekken. (...)

Conform het advies van de bezwaarcommissie oordeelt de korpschef dat ondanks dat de betreffende politie-inspecteur meer informatie had moeten inwinnen bij de andere aanwezige politiefunctionarissen, niet gezegd kan worden dat hij zodanig nalatig of onzorgvuldig heeft gehandeld dat er sprake is van plichtsverzuim. Dat de betreffende politie-inspecteur daardoor een onjuiste inschatting van de situatie heeft gemaakt is onzorgvuldig, maar maakt niet dat er sprake is van plichtsverzuim. (...)"

Over de Telegraaf-reactie

Op 29 november 2018 is in de Telegraaf een interview verschenen met A. De Telegraaf heeft voor plaatsing van dit artikel de politie Amsterdam om een reactie gevraagd. De politie Amsterdam heeft hierover weer afstemming gezocht met de politie Oost-Nederland. Uiteindelijk is besloten om de volgende reactie (verder: reactie 1) aan de Telegraaf te sturen:

"Politie Amsterdam:

Het hele relaas kent slechts verliezers. Helaas moeten we constateren dat A. en de politie steeds verder verwijderd van elkaar komen. Dat is verdrietig om vast te stellen. A. is een gewaardeerde professional met een blauw hart. Als eenheid Amsterdam hebben we hem in deze zaak ondersteund waar we konden met onder andere juridische bijstand.

Politie Oost-Nederland:

*De straf van berisping is door de bezwaar- en adviescommissie niet passend geacht. De commissie kwam wel tot het oordeel dat H. anders had moeten handelen maar vond de straf van berisping te zwaar en adviseerde deze **berisping** in te trekken. De korpschef heeft dit advies opgevolgd. Aangezien de zaak nog onder de rechter is kunnen wij inhoudelijk niet reageren. Uiteraard gaan we na de behandeling van deze zaak wel terugkijken of we - als organisatie - van deze uitzonderlijke situatie kunnen leren."*

Bovenstaande reactie is volgens de korpschef, op het vetgedrukte woord berisping na, letterlijk overgenomen door de Telegraaf.

Over de algemene werkwijze bij de politie bij het geven van een reactie aan de media in individuele gevallen

Vragen van media komen binnen bij de mediadesk van een eenheid of bij de directie communicatie. In de beantwoording van een mediavraag staat altijd voorop dat de berichtgeving niet herleidbaar mag zijn naar personen en dat de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wet politiegegevens (WPG) in acht wordt genomen. Afhankelijk van de specifieke zaak wordt de beantwoording afgestemd met lijn- en/of inhoudelijk verantwoordelijken (of bij opsporingszaken met het Openbaar Ministerie). In situaties zoals in deze zaak, waarbij het gaat om interne onderzoeken, wordt volgens de korpschef in principe terughoudend gereageerd in de media gezien de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. Zeker in zaken waarbij sprake is van een nog lopende rechtszaak. Er kunnen echter afwegingen zijn om hiervan af te wijken, bijvoorbeeld als een zaak al veel media-aandacht heeft gehad. Een dergelijke afweging wordt altijd door meerdere partijen gemaakt.

Over de werkwijze in het geval van H. en het Telegraafbericht van 29 november 2018

In dit geval had de Telegraaf de politie Amsterdam om een reactie gevraagd. De politie Amsterdam had hierover afstemming gezocht met de afdeling communicatie van politie Oost-Nederland. De politie Oost-Nederland had vervolgens een reactie voorbereid na afstemming met de betrokkenen in deze casus. De reactie die aan de Telegraaf is gegeven, is de reactie zoals geformuleerd onder reactie 1.

De dag voordat het artikel in de Telegraaf verscheen, is telefonisch contact geweest met H. en is hij geïnformeerd over het voorgenomen artikel van de Telegraaf. De politie heeft toen met H. de strekking van de concept-reactie gedeeld. De korpschef liet weten dat inmiddels door de politiechef Oost-Nederland was geconstateerd dat de versie die toen aan H. is voorgelegd een oudere versie betrof. De definitief geformuleerde reactie is niet gedeeld met degene die H. geïnformeerd heeft.

Volgens de korpschef is zeer waarschijnlijk de volgende tekst aan H. voorgelegd:

"De politie betreurt deze kwestie ten zeerste. Er is in het contact tussen deze collega's iets misgegaan en deze zaak kent daardoor alleen maar verliezers. De berisping is ingetrokken door de korpschef na een advies van een onafhankelijke commissie die de kwestie heeft onderzocht. Aangezien de zaak nog onder de rechter is kunnen wij inhoudelijk niet reageren. Wel hebben wij besloten om na de volledige afronding van de strafzaak deze de organisatorische behandeling van deze zaak zelf ook te evalueren. De politie is een lerende organisatie en van dergelijke zeer uitzonderlijke kwesties kunnen we ongetwijfeld leren."

Er is helaas geconstateerd dat de inhoud van het aan H. voorgelegde concept anders is dan de reactie die is verschenen in de Telegraaf, aldus de korpschef. De politie Oost-Nederland betreurt het dat er een verkeerde versie van de voorgenomen reactie aan de Telegraaf is gedeeld met H.

Hoe reageerde verzoeker?

Verzoeker stelt dat het onderzoek tegen zijn vader in het teken stond van een deal tussen het OM en de politie Oost-Nederland: dat het OM de zaak zou seponeren onder voorwaarde dat de politie Oost-Nederland een passende maatregel zou treffen tegen H. Het gevolg hiervan was onder meer dat de korpschef het handelen van H. als een “onrechtmatig geoordeelde vrijheidsbeneming” formuleerde. Verzoeker stelt dat hier sprake is van tunnelvisie, doelredenering (de politie moest het handelen van H. als onrechtmatig kwalificeren om aan de voorwaarde van het OM te kunnen voldoen en H. de berisping te kunnen opleggen) en beïnvloeding vanuit de publieke opinie. De politie had alles ten gunste van A. en de door hem aangewakkerde publieke verontwaardiging (o.a. vanwege etnisch profileren) gepubliceerd.

Des te schrijnender vindt verzoeker het dat de korpschef niet ruiterlijk toegeeft dat er bij de mediaberichtgeving op 29 november 2018 (onherstelbaar) ernstige fouten zijn gemaakt met grote gevolgen voor H. Verzoeker stelt dat H. is misleid nu hem een andere concept-reactie is voorgehouden dan wat er uiteindelijk is gepubliceerd. Verder blijft verzoeker erbij dat de Telegraaf-reactie in strijd is met de waarheid.

De laatste reactie van de korpschef

De korpschef liet weten dat door de huidige politiechef Oost-Nederland tijdens recente gesprekken met H. excuses zijn aangeboden voor de communicatie over de zaak van H. en voor de manier waarop door de politieorganisatie met H. is omgegaan. Ook de plaatsvervangend politiechef heeft aan H. zijn excuses aangeboden. De uitkomsten van het onderzoek van de evaluatiecommissie zijn met H. en de familie gedeeld en met de familie wordt besproken op welke manier kan worden gekomen tot een afronding van deze zaak, aldus de korpschef.

De korpschef benadrukt dat er geen sprake is van bewuste misleiding rondom de verkeerd voorgelegde tekst met de reactie aan de Telegraaf. Het klopt dat de politiechef Oost-Nederland tijdens de zitting van de klachtencommissie heeft aangegeven niet te weten hoe de Telegraaf tot deze reactie is gekomen. Hierover lichtte de korpschef toe dat de klacht over de Telegraaf-reactie destijds bij de klachtencommissie nog ter zitting was gevoegd bij een andere klacht (de klacht over het persbericht van 17 mei 2018). De politiechef was hier niet op voorbereid en wist volgens de korpschef oprecht niet hoe die Telegraaf-reactie tot stand was gekomen. Naar aanleiding van de vragen van de Nationale ombudsman is één en ander tot op de bodem uitgezocht en is een reconstructie gemaakt. Hieruit blijkt helaas dat H. niet de laatste versie van de Telegraaf-reactie voorgelegd heeft gekregen, aldus de korpschef.

Samenvatting van de bevindingen

1. Tussen politieambtenaar A. van de eenheid Amsterdam en politieambtenaar H. van de eenheid Oost-Nederland ontstond een incident. In verband hiermee kreeg H. een berisping van zijn werkgever. H ging hiertegen in bezwaar. Zijn bezwaar werd gegrond verklaard en de berisping werd ingetrokken.
2. Het advies van de bezwaar- en adviescommissie over het bezwaar van H. tegen zijn berisping vermeldt onder meer: *"(...) de commissie is van oordeel dat niet gezegd kan worden dat bezwaarde zodanig nalatig of onzorgvuldig heeft gehandeld dat er sprake is van plichtsverzuim. (...) Dat hij een onjuiste inschatting van de situatie maakte is onzorgvuldig, maar maakt niet zonder meer dat hij plichtsverzuim heeft gepleegd. De commissie adviseert het bezwaar gegrond te verklaren. (...)"*
3. De Telegraaf plaatste op 29 november 2018 een interview met politieambtenaar A. over dit incident. Bij dit interview is een reactie van de politie Oost-Nederland geplaatst (verder: de Telegraaf-reactie). Deze Telegraaf-reactie vermeldt onder meer: *"(...) De straf van de berisping is door de bezwaar- en adviescommissie niet passend geacht. De commissie kwam wel tot oordeel dat H. anders had moeten handelen maar vond de straf van berisping te zwaar en adviseerde deze in te trekken. De korpschef heeft dit advies opgevolgd. (...)"*
4. Verzoeker klaagt erover dat de politiechef Oost-Nederland in de Telegraaf-reactie onjuiste en misleidende informatie had verstrekt over zijn vader H. De informatie van de politie dat de straf door de bezwaar- en adviescommissie niet passend is geacht, is onjuist. De bezwaar- en adviescommissie deed namelijk geen uitspraak over de straf, maar over het al dan niet plegen van plichtsverzuim. Verder stelde verzoeker dat de

concept-reactie die de politie met zijn vader H. had afgestemd niet overeenkwam met de uiteindelijke Telegraaf-reactie die was gepubliceerd.

5. Tijdens het onderzoek van de ombudsman constateerde de politiechef Oost-Nederland dat de inhoud van de concept-reactie die een dag voor de publicatie van de Telegraaf-reactie aan H. was voorgelegd, een andere versie betrof dan de definitieve reactie die is verstrekt aan de Telegraaf.
6. De definitieve reactie die de politie aan de Telegraaf stuurde, is – op een woord na – letterlijk overgenomen door de Telegraaf.
7. De korpschef acht de klacht van verzoeker niet gegrond. De door de politie verstrekte informatie aan de Telegraaf is, hoewel niet zorgvuldig geformuleerd, naar zijn oordeel niet (opzettelijk) misleidend geweest. Volgens de korpschef heeft verzoeker in zoverre gelijk dat de bezwaar- en adviescommissie en de korpschef geen uitspraak deden over de straf, maar over de vraag of er sprake was van plichtsverzuim. Juridisch gezien maakt de gekozen formulering naar zijn mening weinig verschil voor de inhoud van de boodschap. De politie Oost-Nederland heeft zich echter onvoldoende gerealiseerd wat het effect van de formulering van de Telegraaf-reactie op H. en zijn familie zou zijn. Dit is een leerpunt om in de toekomst scherper op te zijn, aldus de korpschef.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

Waarom toetst de ombudsman?

Het vereiste van professionaliteit houdt in dat de overheid er voor zorgt dat haar medewerkers volgens hun professionele normen werken. Het vereiste van professionaliteit betekent onder meer dat de uitlatingen die de politie in de media doet over een zaak zakelijk van aard zijn en gericht zijn op het algemene belang burgers te voorzien van informatie over die zaak. Dit betekent ook dat feiten juist worden weergegeven en dat de politie zich hierbij onthoudt van mededelingen die escalatie in de hand kunnen werken.

Wat is de klacht?

Verzoeker klaagt erover dat de politiechef van de eenheid Oost-Nederland in de Telegraaf van 29 november 2018 onjuiste en misleidende informatie heeft verstrekt over zijn vader, politieambtenaar H. Het gaat om de volgende passage in dat bericht: *"De straf van berisping is door de bezwaar- en adviescommissie niet passend geacht. De commissie kwam wel tot het oordeel dat H. anders had moeten handelen maar vond de straf van berisping te zwaar en adviseerde deze in te trekken. De korpschef heeft dit advies opgevolgd."* Verzoeker acht deze passage onjuist en misleidend omdat de bezwaar- en adviescommissie van oordeel was dat zijn vader geen plichtsverzuim had gepleegd en niet had geoordeeld dat de straf tegen zijn vader te zwaar of niet passend was. In de passage wordt volgens verzoeker de suggestie gewekt dat zijn vader wel plichtsverzuim had gepleegd maar dat de straf te zwaar was.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

De Nationale ombudsman acht de klacht gegrond. Hij overweegt hiertoe als volgt.

Wat betreft het afstemmen van de Telegraaf-reactie met H.

Uit het onderzoek is gebleken dat de politie wel afstemming over de Telegraaf-reactie heeft gezocht met H. maar dat met hem een andere (oude) versie is gedeeld. De tekst van deze versie bevat geen mededeling over "een te zware straf" maar slechts dat de berisping is ingetrokken. Hiermee wijkt de concept-reactie die met H. is afgestemd essentieel af van de uiteindelijk aan de Telegraaf verstrekte reactie. Het niet juist en zorgvuldig afstemmen met H. van de informatie die met de Telegraaf werd gedeeld, acht de ombudsman in strijd met het vereiste van professionaliteit.

Wat betreft de passage "De straf van berisping is door de bezwaar- en adviescommissie niet passend geacht. De commissie kwam wel tot het oordeel dat H. anders had moeten handelen maar vond de straf van berisping te zwaar en adviseerde deze in te trekken. De korpschef heeft dit advies opgevolgd".

Feitelijk is deze passage niet juist. Dit is ook erkend door de korpschef. Volgens de korpschef maakt juridisch gezien de gekozen formulering weinig verschil voor de inhoud van de boodschap. De ombudsman is het daar niet mee eens. Er is een wezenlijk verschil tussen de boodschap: "wel gedaan maar te zwaar gestraft" en de boodschap: "niet gedaan en daarom de straf ingetrokken". De ombudsman begrijpt dat H. en zijn gezin de Telegraaf-reactie als onjuist en misleidend hebben opgevat.

Door de situatie feitelijk niet juist weer te geven werd geen recht gedaan aan de situatie van H. en zorgde het interview bij H. en zijn gezin voor escalatie in het gevoel van "een tunnelvisie" van de politie. Van een professionele overheid mag worden verwacht dat men zich bewust is van de gevoeligheid van een kwestie en zich onthoudt van mededelingen die escalatie in de hand kunnen werken. De politie heeft niet voldoende stil gestaan bij de consequenties voor H. en zijn gezin, zoals ook door de korpschef erkend is. De ombudsman acht de handelwijze van de politie in strijd met het vereiste van professionaliteit.

De korpschef erkent dat de klacht van verzoeker feitelijk klopt en dat de politie bij de formulering van de Telegraaf-reactie te weinig rekening heeft gehouden met de impact op H. en zijn gezin. De korpschef geeft verder aan dat lering uit de klacht wordt getrokken. Dat de korpschef vervolgens de klacht niet gegrond acht, vindt de ombudsman onbegrijpelijk. Mede gelet op de mededeling van de korpschef dat er inmiddels excuses zijn aangeboden aan H. voor de communicatie over zijn zaak en dat met H. en zijn gezin op zoek wordt gegaan naar een passende manier om de kwestie af te ronden, was het behoorlijk geweest om verzoeker in zijn klacht erkenning te geven en de klacht gegrond te verklaren.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de politiechef van de eenheid Oost-Nederland is gegrond wegens strijd met het vereiste van professionaliteit.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen